

Posudek na diplomovou práci Bc. Veroniky Adamové

Comment clauses v češtině a ve španělštině: kontrastivní analýza

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2020, 114 stran)

Tématem předkládané diplomové práce je málo známý jev tzv. *comment clauses* neboli vsuvek (parentetických výrazů). Volba tohoto tématu je zajímavá, protože v české hispanistice jde o jev dosud méně zkoumaný. Daný jev lze nazírat z různých pohledů, pro kontrastivní výzkum shledávám zajímavou zejména volbu prostředků, jimiž lze vsuvku v různých jazycích vyjádřit. Vzhledem k provázanosti tohoto jevu s pragmatikou daného jazyka, lze totiž předpokládat značnou variabilitu výrazových prostředků.

Práce Veroniky Adamové je rozdělena na dva vzájemně propojené celky. Část teoretická začíná poměrně rozsáhlým – a je otázkou, zda nutným – představením základním pojmům z oblasti pragmalinguistiky a částečně i textové lingvistiky (str. 11 – 47). Autorka vychází z velkého množství literatury, nechybějí klasické zdroje bohemistické a španělské (Hirschová, Escandell Vidal, Reyes), je patrné, že se všemu, o čem mluví, snaží porozumět, což je chvályhodné. Teoretická část, v níž je prezentováno téma „vsuvek“ (parentetických výrazů), se opírá o poznatky převzaté především z bohemistických zdrojů (Karlík, Chloupek, Čechová), což je s ohledem na kontrastivní analýzu v pořádku. Vzhledem k tomu, že se však jedná o jev méně známý, nelze předpokládat, že čtenář je dostatečně obeznámen s tím, jak je problematika vsuvek vnímána ve španělské lingvistické tradici. Autorka v této souvislosti cituje Fuentes Rodríguezovou (2015), jejímu pojetí vsuvek je však věnováno poměrně málo prostoru, byť se mne na první pohled zdá, že obě kategorie patrně nejsou v jazykovědách obou států vnímány shodně. Upoutalo mne zejména tučně zvýrazněné vlastní jméno ve funkci přístavku v ukázce na str. 50 – řadí jej španělské prameny také mezi příklady vsuvek/parentetických výrazů, a proč? Autorka v této pasáži odkazuje na kapitolu 1.11.3.2 (správně kap. 1.12.4.2. – přečíslování je patrně důsledkem finálních redakčních úprav). Mohla by se k tomu u obhajoby blíže vyjádřit?

V části praktické se autorka zaměřila na zmapování pozice vsuvek, jejich grafické označení v textu, struktury a typu modality. Její práce se opírala o velice originální korpus sestavený z těsnopiseckých zpráv Parlamentu České republiky a španělského Congreso de Diputados. Autorka z nich vyexcerpovala příklady potenciálních parentetických výrazů, které dále hodnotila podle výše uvedených kritérií. Tento úkol nebyl určitě jednoduchý a je proto třeba ocenit důslednost, s níž jsou jednotlivé analýzy provedeny. Téma není jednoduché, mám

proto několik doplňujících otázek, které mne při pročitání práce napadaly. Nechci tím v žádném případě popřít výsledky pečlivých a důkladných analýz provedených v praktické části, spíše jen bych chtěla poukázat na to, že přesné vymezení textových částí, jež splňují kritérium „čistých“ parentetických výrazů, není jednoduché a nemůže být mechanické.

Dotazy k části praktické:

1. V části teoretické na str. 65 jsou mezi základními charakteristikami vsuvek uvedena kritéria „přerušení základní výpovědní roviny“, „nezačlenění se do syntaktické struktury“ a „vyjádření jiné myšlenkové roviny“. Je s ohledem na tato tvrzení správné chápat jako příklady prototypických parentetických výrazů např. věty ze str. 70 – *Repito, no es normal* [...] – které jsou podle mého názoru z pohledu syntaktického plně integrovány do celého větného celku jakožto juxtaponované souvětí s elipticky vypuštěným spojovacím výrazem „que“. Jinou myšlenkovou rovinu podle mého názoru rovněž nevyjadřují. Mohla by autorka pro účely obhajoby vysvětlit rozdíl mezi vsuvkou a např. větou substantivní s elipsou spojovacího výrazu, větou účelovou (str. 71 – „*abychom se uklidnili*“) nebo větou vztaznou (str. 79 – „*což je výbor pro sociální politiku*“) atd.?
2. Stejný dotaz mám k příkladům, kdy se tzv. parentetický výraz vyskytl ve finální pozici – str. 73 a kde se nabízí interpretace prostřednictvím přístavku, jež je syntakticky do zbytku věty plně integrován nebo vokativů na str. 83.
3. Rovněž příklady na str. 84 dole ve mně vzbuzují pochybnosti, zda byla jasně vymezena hranice mezi tím, co ještě chápat jako vsuvku a tím, co již spadá na vrub stylových zvláštností syntaxe nepřipravených mluvených projevů?

Výše uvedené odpovědi jsou pochopitelně klíčové pro posouzení kvantitativních dat kontrastivní analýzy ze str. 99-104 uspořádané do přehledných grafů. Tato analýza je jinak velice přehledná a pečlivá, jako ostatně celková redakce předkládané DP. Upozorňuji jen na několik drobností formální rázu: dvojí citace české podoby příjmení španělské autorky Fuentes Rodríguez – str. 62 – Fuentesová Rodríguezová str. 64, chybějící interpunkce – str. 67, překlep „studio“ na str. 11, „semeiotiku“ na str. 12, chybná citace autorky Maria Josep Cuenca (2010) – v celé práci chybě Guenca.

Závěr: Závěrem konstatuji, že práce Veroniky Adamové i přes některé připomínky uvedené výše vyhovuje požadavkům na diplomové práce kladeným. Práci doporučuji k obhajobě

a zejména s ohledem na obtížnost zadaného tématu hodnotím jako **velmi dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 2. června 2020

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.